

ผลกระทบของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Effects of Modern Accounting Leadership on Job Efficiency of SMEs Accountants in Northeast Thailand

สุทธิดา วุฒิสেলা¹, วราพร เปรมพาณิชย์นุกุล², ขจิต ก้อนทอง³

Suttida Wuttisela¹, Varaporn Prempanichnukul², Khajit Konthong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบผลกระทบของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ที่ใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 112 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายและการวิเคราะห์ การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ด้านการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม และ 2) ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการพัฒนาสมาชิกในทีม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ดังนั้น นักบัญชีควรมีการพัฒนาศักยภาพของการเป็นผู้นำโดยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะความรู้กับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานให้มากที่สุด และพัฒนาความคิดให้เป็นระบบ ระเบียบ จนสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ในทันที เช่น สอนการบัญชีที่จะเอามาใช้ในอนาคต อาจจะมีการเปลี่ยนกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการทำงาน เพื่อให้ให้นักบัญชีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในองค์กรได้อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, ธุรกิจ SMEs

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} อาจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student of Accounting Program, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

^{2,3} Lecturer, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

This study aimed to test the effects of modern accounting leadership on job efficiency of SMEs' accountants in the Northeast. Questionnaires as data collected tool were sent out by mail. The total of 112 complete questionnaires were returned. Statistics used were mean, standard deviation, multiple correlation analysis, simple regression analysis, and multiple regression analysis. The research findings revealed the following : (1) Modern accounting leadership of work systematic positively affected job efficiency, and (2) Modern accounting leadership of team development positively related to job efficiency. Therefore, SMEs accountants in the northeast should focus on development of leadership by training of leadership, initiating new knowledge specific to job-related realms with the most and developed the idea of a regulatory system that can solve several problems at once, such as teaching accounting that can be used in the future involving changes in work rules. Accountants need to develop continuously and this will lead to the effectiveness of sustainable organizations.

Keywords: Modern Accounting Leadership, Job Efficiency, Small and Medium Sized-Enterprises : SMEs

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจกำลังก้าวเข้าสู่ยุคโลกไร้พรมแดน หรือเรียกว่า "สังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization)" องค์การธุรกิจต่างเติบโตและมีความซับซ้อนขึ้น ทำให้สภาพแวดล้อมของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การเงิน เทคโนโลยี การเมือง และประชากร ก่อให้เกิดการแข่งขันกันอย่างมากในวงการธุรกิจ กิจการต่าง ๆ จึงต้องหาวิธีการทำให้ธุรกิจของตนอยู่รอด เพื่อความสามารถดำเนินธุรกิจ ในภาวะที่มีการแข่งขันกันสูงได้ (สมพิศ สุขแสน. 2554 : เว็บไซต์) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานขององค์กร คือ ทรัพยากรมนุษย์ หรือทรัพยากรบุคคลที่จะร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน บุคคลที่จะทำงานร่วมกันนั้นจำเป็นต้องมีการติดต่อปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งหากองค์กรหรือหน่วยงานมีผู้นำที่มีศักยภาพ เป็นตัวอย่างที่ดี และ

สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่พนักงานหรือบุคลากรในองค์กรแล้ว ก็จะทำให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการทำงานได้เป็นอย่างดี (สัมมา วรรณิย์. 2553 : 13)

ภาวะผู้นำ (Leadership) จึงเป็นความสามารถที่จะสร้างแรงดลใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันโดยมีความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร ชักนำผู้อื่น ตลอดจนชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานด้วยศิลปะทางการจูงใจ เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่น (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์และคณะ. 2554 : 24) ซึ่งการมีภาวะผู้นำที่ดีในตัวผู้นำนั้นย่อมเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของผู้นำใน การบริหารงาน (พรนพ พุกกะพันธ์. 2545 : 19) และเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบวิธีคิดใหม่ๆ จากภาวะผู้นำแบบเดิมมาสู่ภาวะ

ผู้นำใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นผู้นำที่มีความรู้ความคิดดี ริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่น ฉลาดทางความคิดปัญญาและทางอารมณ์ และจงใจทั้งตนเองและผู้อื่นให้มีจิตใจร่วมกันทำงานเป็นทีม (อาร์ พันธ์มณี. 2546 : 41) และเพื่อให้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการข้อมูลทางด้านการบัญชีจึงเป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบันและจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ภาวะผู้นำทางการบัญชี (Accounting Leadership) ของผู้บริหารฝ่ายบัญชีจึงมีความสำคัญยิ่งในการจัดทำข้อมูลทางบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของธุรกิจที่แสดงผลลัพธ์ในรูปแบบตัวเลขสำหรับนำเสนอได้ถูกต้องตรงตามมาตรฐานการบัญชี (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ. 2552 : 694) แนวคิดของภาวะผู้นำที่สำคัญต่อองค์กรธุรกิจเพื่อให้มีการบริหารงานที่มีประสิทธิผล คือภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ (Modern Accounting Leadership) ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือกระบวนการของความเป็นผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ ที่สร้างความเชื่อมั่นและจงใจให้บุคคลปฏิบัติตาม ซึ่งก็คือผู้ทำบัญชีโดยมีหน้าที่ในการทำงานโดยมีอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการมีส่วนร่วมกันทั้งผู้นำและผู้ตาม เป็นผู้มีความคิดก้าวไปข้างหน้าใช้อิทธิพลหรือมนุษยสัมพันธ์ในการสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของตน ของกลุ่มหรือขององค์กรประสบความสำเร็จ (เนตร์พัฒนา ยาวีราช. 2552 : 23-25) ทั้งนี้ ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ในองค์การประกอบด้วย ความยุติธรรม (Fairness) การทำงานอย่างเป็นระบบ (Work Systematic) การแก้ไขปัญหา (Problem Solving) และการพัฒนาสมาชิกในทีม (Team Development) (ทองพันธ์ พงษ์วารินทร์. 2553 : 29) การเสริมสร้างภาวะผู้นำ เป็นทักษะที่บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้จากการฝึกฝนความสามารถในการใช้อำนาจและชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม หรือการใช้ศิลปะในการใช้อิทธิพลให้ผู้อื่น

อื่นปฏิบัติตาม จนประสบความสำเร็จและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544 : 126)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Job Efficiency) เป็นการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่องค์กรตั้งไว้ โดยพิจารณาจากความรวดเร็วในการทำงาน การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด (โคมทอง ถานอาตนา. 2548 : 37) และมีผลการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน ที่ผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือผู้นำฝ่ายบัญชีต้องนำไปใช้ในการตัดสินใจ เช่น การบันทึกรายการทางบัญชี และจัดเตรียมสถานะทางการเงิน การคืนภาษี และรายงานทางการเงิน เป็นต้น (ชั้นยกร สุทธิทวี. 2546 : 10) และ มีการคิดค้นหาวิธีการหรือแนวทางมาช่วยเพิ่มความสามารถการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเหนือคู่แข่งอื่น (สมใจ ลักษณะ. 2547 : 8) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สามารถวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผลการปฏิบัติงาน (Performance) ต้นทุนในการปฏิบัติงาน (Cost) และระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (Time) ซึ่งประสิทธิภาพที่ได้จากการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ช่วยนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ (วัฒนา วงเกียรติรัตน์. 2547 : 1-3)

ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium - Sized Enterprises) หรือเรียกอีกอย่างว่า ธุรกิจ SMEs เป็นธุรกิจที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากธุรกิจ SMEs เป็นธุรกิจที่สร้างมูลค่าเพิ่มแก่ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยอย่างมหาศาล ทั้งในแง่การสร้างงาน สร้างรายได้ และเป็นได้ทั้งผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้าและผู้ให้บริการ ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนและประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันในการผลิตสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพ มีความสำคัญและมีลักษณะที่โดดเด่น นับได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีบทบาทและมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาภัยคุกคามเศรษฐกิจในปี 2540 ธุรกิจขนาดใหญ่ได้ล้มละลายและปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก แต่ธุรกิจขนาดกลางขนาดย่อมยังสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ มีเพียงธุรกิจบางส่วนเท่านั้นที่ปิดกิจการไป ดังนั้นรัฐบาลจึงได้สนับสนุนธุรกิจขนาดกลางขนาดย่อมให้เป็นธุรกิจหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีความเชื่อว่าธุรกิจขนาดกลางขนาดย่อมจะสามารถผลักดันให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เป็นกิจการที่สร้างมูลค่าแก่ระบบเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ให้เกิดการสร้างงาน การลงทุน การหมุนเวียนเงินตรา รวมทั้งการกระจายรายได้ต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม และยังเป็นธุรกิจที่สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบ และทรัพยากร ซึ่งส่วนใหญ่มาจากในประเทศเป็นหลัก ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยเฉพาะภาคการผลิตเพื่อการส่งออก และยังป้องกันการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจของประเทศได้อีกด้วย (สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2551 : เว็บไซต์)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย ผลกระทบของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่มีผลกระทบ ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงและวางแผนปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้มีภาวะผู้นำที่ดี และให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานในองค์กรได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระ และมีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ 1

โมเดลของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

1. ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ (Modern Accounting Leadership) หมายถึง พฤติกรรมหรือกระบวนการของความเป็นผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ ที่สร้างความเชื่อมั่นและจูงใจให้บุคคลปฏิบัติตาม โดยผู้ทำบัญชี มีหน้าที่ในการทำงานซึ่งมีอิทธิพลที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการมีส่วนร่วมกันทั้งผู้นำและผู้ตาม เป็นผู้มีความคิดก้าวไปข้างหน้า ใช้อิทธิพลหรือมนุษยสัมพันธ์ในการสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของตน ของกลุ่มหรือขององค์กรประสบความสำเร็จ (ทองพูน ชั่ง พงษ์วารินทร์. 2553 : 29) ประกอบด้วย

1.1 ความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง ความเที่ยงธรรม เสมอภาค ตัดสินใจ หรือให้ความสำคัญกับคนใด หรือสิ่งใด โดยที่ไม่เอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมที่ผู้ใต้บังคับบัญชาคาดหวังจาก นักบัญชี ด้านความยุติธรรมคือ เป็นคนมีเหตุผล รู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงาน ไม่เอามาปนกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก รักลูกน้องเท่ากันทุกคน คำหนึ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนปฏิบัติงานโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน

1.2 การทำงานเป็นระบบ (Work Systematic) หมายถึง การกำหนดขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เช่น ขั้นตอนการทำงาน การสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การมอบหมายงาน การตรวจสอบติดตามงบการเงินขององค์กร การวางแผนทางดำเนินกิจกรรมทางการเงินในอนาคต เป็นต้น โดยจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อม หรือ ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งระบบปฏิบัติงานที่ดีมักจะปรับเปลี่ยนแปลงบ่อย และถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ก็จะสามารถหรือแจ้งไปยังผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างทันทั่วถึง เพื่อป้องกันความสับสน และก่อให้เกิดความผิดพลาดตามมา

1.3 การแก้ไขปัญหา (Problem Solving) หมายถึง การจัดการกับข้อผิดพลาด หรือความบกพร่องที่เกิดขึ้น เพื่อลดความสูญเสียต่างๆที่จะเกิดตามมา โดยหลักการของการแก้ไขปัญหา คือ แก่ตรงต้นตอของปัญหาในระยะเวลาที่สั้นที่สุด และไม่มีการเกิดปัญหาซ้ำ หรือการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้จะต้องไม่ไปกระทบทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา และจะต้องคอยตรวจสอบ ควบคุมดูแล และป้องกันการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

1.4 การพัฒนาสมาชิกในทีม (Team Development) หมายถึง การปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะต่างๆที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นสมาชิกในทีมสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และมีความก้าวหน้ามากขึ้น ทั้งเพื่อผู้ทำบัญชีและเพื่อองค์กร

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Job Efficiency) หมายถึง การใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม ที่องค์กรตั้งไว้ โดยพิจารณาจากความรวดเร็วในการทำงาน การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีผลการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน ที่นักบัญชีหรือผู้นำฝ่ายบัญชีต้องนำไปใช้ในการตัดสินใจ เช่น การบันทึกรายการทางบัญชี และจัดเตรียมสถานะทางการเงิน การคืนภาษี และรายงานทางการเงิน เป็นต้น และมีการคิดค้นหาวิธีการหรือแนวทางมาช่วยเพิ่มความสามารถการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเหนือคู่แข่งชั้น (วัฒนาวงเกียรติรัตน์. 2547 : 1-3) ประกอบด้วย

2.1 ผลการปฏิบัติงาน (Performance) หมายถึง ปริมาณงานที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีความครบถ้วน

2.2 ต้นทุน (Cost) หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความประหยัด ทำให้ต้นทุนลดลง ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายโดยเสียค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ มีทักษะในการปฏิบัติงานที่ดีและตระหนักถึงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของกิจการในด้านต่าง ๆ และมี

การบริหารจัดการแผนงาน การรับการจ่ายเงิน และ ทรัพย์สินของกิจการให้มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยน ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ได้อย่างเหมาะสม

2.3 เวลา (Time) หมายถึง การ ปฏิบัติงานที่มีความรวดเร็ว เหมาะสม มีความ เป็นปัจจุบัน เช่น การนำเสนอข้อมูลและจัดทำงบ การเงิน ทำได้ในปริมาณมากกว่า แต่ใช้เวลาเท่า เดิม สามารถจัดทำบัญชีเสร็จภายในเวลาที่จำกัด เป็นต้น

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. กระบวนการและวิธีเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง

ในกระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งธุรกิจ SMEs จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านวิชาการ เช่น ทางด้านบัญชี ตลอดจนการบริหารจัดการ อีกทั้ง การรู้จักการทำแผนธุรกิจประจำปี การรู้จักใช้งบประมาณมาเป็นเครื่องมือบริหารควบคุม ซึ่งเป็นสิ่ง ที่ ธุรกิจ SMEs ยังขาดอยู่มาก ดังนั้นจึงเลือกกลุ่ม ตัวอย่างนี้ จำนวน 400 คน (สถาบันพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม. 2554 : เว็บไซต์) แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 153 ฉบับ และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้ง 153 ฉบับ ซึ่งมีแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ 112 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 28 เมื่อเทียบกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumer และ Day (2001) ได้เสนอว่า การส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะ ถือว่ายอมรับได้

2. การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ (Modern Accounting Leadership) เป็นตัวแปร

อิสระ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความยุติธรรม ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยยึด หลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม ประกอบ การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินงานคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อให้องค์กรมีความ เจริญเติบโต อย่างมั่นคงและยั่งยืน 2) ด้านการ ทำงานอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ การกำหนดขั้นตอน วิธีการ ปฏิบัติงาน ตลอดจนกระบวนการทำงานได้อย่าง เหมาะสม และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง โดยจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อม หรือ ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ถึง สาเหตุของปัญหา สามารถวางแผนแก้ไขปัญหา และหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นใน อนาคตได้ 4) ด้านการพัฒนาสมาชิกในทีม ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการติดตาม และประเมินผลแผนงานการทำงานเป็นทีม ส่งเสริม เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะ ต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงาน ได้ดีขึ้น และมีความก้าวหน้ามากขึ้น

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Job Efficiency) เป็นตัวแปรตาม ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการวางแผน การ ตรวจสอบระบบงาน พัฒนาผลงานให้ดีขึ้นอย่าง สม่าเสมอโดยการแก้ไขข้อบกพร่องของงานที่เกิด ขึ้นหรือทำให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด 2) ด้าน ต้นทุน ประกอบด้วย 6 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยว กับ การกำหนดแผนการทำงานและมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการปรับปรุงวิธีทำงานของผู้ร่วมงาน มีวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการ ใช้ทรัพยากรของกิจการในด้านต่างๆ ทำให้เกิด ประโยชน์ต่อกิจการ 3) ด้านเวลา ประกอบด้วย 6 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการวางแผนในการ ปฏิบัติงานทุกครั้ง มีวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม

ให้งานแล้วเสร็จอย่างถูกต้องภายในระยะเวลาที่จำกัด และทันเวลาอยู่เสมอ

3. ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.540 – 0.868 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.536 - 0.873 ซึ่งสอดคล้องกับ รังสรรค์ มณีเล็ก และคณะ (2546 : 35) ได้เสนอว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ต้องมีค่า 0.400 ขึ้นไปจึงจะถือว่ายอมรับได้และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

(Cronbach) ซึ่งภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.824 - 0.902 ส่วนประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.880 - 0.911 อยู่ในระดับมากกว่า 0.7 ซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Hair and others. 2006)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ ในการทดสอบผลกระทบของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเขียนเป็นสมการ ดังนี้

$$\text{สมการ Job Efficiency} = \beta_0 + \beta_1 \text{FA} + \beta_2 \text{WS} + \beta_3 \text{PS} + \beta_4 \text{TD} + \varepsilon$$

ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	JE	FA	WS	PS	TD	VIF
\bar{X}	4.15	4.47	4.27	4.33	4.30	
S.D.	0.46	0.43	0.50	0.50	0.51	
JE		0.428*	0.644*	0.529*	0.543*	
FA			0.432*	0.490*	0.440*	1.443
WS				0.498*	0.415*	1.436
PS					0.622*	1.941
TD						1.720

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่

มีค่าตั้งแต่ 1.436 – 1.941 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black. 2006 : 585)

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยกับผลการปฏิบัติงานโดยรวมของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม		t	p - value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.619	0.368	1.684	0.095
ด้านความยุติธรรม (FA)	0.069	0.086	0.797	0.427
ด้านการทำงานอย่างเป็นระบบ (WS)	0.416	0.074	5.636	0.000*
ด้านการแก้ไขปัญหา (PS)	0.103	0.086	1.203	0.232
ด้านการพัฒนาสมาชิกในทีม (TD)	0.233	0.080	2.910	0.004*

F = 28.729 p = 0.000 AdjR² = 0.500

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการทำงานอย่างเป็นระบบ และด้านการพัฒนาสมาชิกในทีม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม เนื่องจากการทำงานอย่างเป็นระบบไม่เพียงเป็นการสื่อให้เห็นถึงความเป็นคนที่มีการคิดวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระเบียบแบบแผนเท่านั้น ยังแสดงออกถึงความเป็นคนที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน และสามารถปรับเอาความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะการทำงานไปปรับใช้ในการแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rubin (2000 : 123-145) พบว่า นักบัญชีเป็นผู้ที่ต้องมีแผนงานในการทำสิ่งต่าง ๆ ล่วงหน้าก่อนที่จะสั่งให้ทำหรือต้องทำตลอดจนเป็นผู้แสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ไม่หยุดนิ่ง นักบัญชีเป็นผู้ที่มีเป้าหมายอยู่ในใจนั้นคือต้องเป็นผู้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน และทราบบทบาทหน้าที่ของตนในการดำเนินงานตามระบบงานที่ต้องรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายนั้นๆ นักบัญชีเป็นผู้ที่เข้าใจและจัดลำดับความสำคัญของงาน เพื่อจะ

ให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบและนำไปสู่ความสำเร็จ นักบัญชีเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม นักบัญชีเป็นผู้พัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Winter (2003 : 53-57) พบว่า ลักษณะผู้นำที่ประสบผลสำเร็จสูงนั้น ผู้นำเป็นบุคคลที่ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน การพัฒนาทีมงานและพัฒนาความสามารถของพนักงานแต่ละคนผู้นำเป็นคนสำคัญที่จะพัฒนาผู้ตามและให้สนับสนุนผู้ตามทำงานตามความสามารถ แต่หากผู้ตามมีคุณสมบัติในการทำงานที่ลดลงและพัฒนางานน้อยลงหรือเท่าเดิม ผู้นำควรมีการจัดให้ผู้ตามได้รับการฝึกอบรม ส่งเสริมการเรียนรู้โดยสนับสนุนให้เรียนรู้ต่อ และเป็นผู้ที่มีพัฒนาการสอนและแนวทางในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ตามพัฒนาตนเองขึ้นซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ของผู้ตาม นำไปสู่การเกิดทักษะการปฏิบัติงาน พัฒนาไปสู่ความสามารถเฉพาะตัว ความสามารถพิเศษของผู้ตาม ซึ่งควรจัดการพัฒนาการสอน และให้ความรู้ให้ทักษะที่แตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต และประโยชน์ของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ผู้ที่สนใจสามารถนำไปศึกษาผลกระทบของภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกับกลุ่มบุคคลอื่นๆ เช่น ผู้สอบบัญชี ผู้ทำบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน เป็นต้น และศึกษาผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน และเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานในตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้มีภาวะผู้นำ และให้เกิดประสิทธิภาพใน

การปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากภาวะผู้นำของผู้บริหารฝ่ายบัญชี และใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการทำงานอย่างเป็นระบบ และด้านการพัฒนาสมาชิกในทีมที่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงและวางแผนปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้มีภาวะผู้นำที่ดี และให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานในองค์กรได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โคมทอง ถานอาดนา. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ บช.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์. (2553). 10 ยอดคุณสมบัติหัวหน้างานที่ลูกน้องรักและทำงานให้อย่างเต็มใจยิ่ง. นนทบุรี : ริงค์บีคอนด์บุ๊กส์ .
- ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์. (2552). 10 ความสามารถหลักเพื่อก้าวสู่สุดยอดหัวหน้างาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : ริงค์บีคอนด์บุ๊กส์.
- ธัญกร สุทธิกิจี. (2546). ความสำคัญของข้อมูลทางบัญชี หนึ่งเส้นทางสู่ความเป็นผู้นำทางธุรกิจ. วารสารนักบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2553). การจัดการสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2545). จริยธรรมทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- รังสรรค์ มณีเล็ก และคณะ. (2546). การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์และคณะ. (2554). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : คอนแพคท์พริ้นท์.

- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2547). *การวางแผนกลยุทธ์: ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมผลผลิตแห่งชาติ.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2551). *รายชื่อพันธมิตรธุรกิจ และนิยาม SMEs*. <<http://www.ismed.or.th/SME>>.
- สมใจ ลักษณะ. (2547). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และวิลาวรัตน์ ดิ่งไทรย์ภพ และนฤมล สุทธิ. (2552). *ภาวะผู้นำและความรู้เชิงวิชาชีพ*
- บัญชีของผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงินของธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง*. บทความวิจัย : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- สมพิศ สุขแสน. *ภาวะผู้นำกับการบริหารงานในองค์กร*. (2554). <<http://library.uru.ac.th/article/htmlfile/leadership.pdf>>. 28 ตุลาคม 2554.
- สัมมา ธรนิษฐ์. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- อารี พันธุ์ณี. (2546). *ผู้นำยุคใหม่ก้าวไกลสู่สากล*. วารสารนักบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Aaker, D. A., Kumer, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing research*. (7th ed.). New York : John Wiley & Sons.
- Black, K. (2006). *Business Statistics for Contemporary Decision Making*. 4th ed. USA John Wiley & Sons.
- Rubin, D. Riley. (2000). "The Problem of Elicitation Management Knowledge : A Case of Research into Hospitality Management Knowledge," *Internation Journal of Hospitality Management*. 3(5) : 123-145.
- Winter, G. (2003). *High Performance Leadership*. New York : John Willey and Sons.